
Prosím, zachraň mě

Mandy Yousaf, Linda Watson-Brown

Takový hodný muž

Za zavřenými dveřmi táta podobně jako ostatní nic nepředstíral – já se s jeho osobností musela smířit – ale ve společnosti, mezi lidmi, byl někdo jiný. Ve své bowlingové partě nebo před sousedy se strašně naparoval, a když ho vzali zpátky do Armády spásy, dmul se pýchou. V naší komunitě byl někdo. Byl to vážený otec, zbožný muž, který vždy stál za svou manželkou, přestože ona dělala jenom problémy. Byl to hodný muž. Takový názor přece koluje o všech tyranech, nebo ne?

Zatím jsem kolem něj jen našlapovala, ale konečně bych měla vyložit karty na stůl. Nerada na něj vzpomínám, ale pokud bych měla popsat jeho vzhled, uvedla bych, že byl vysoký a měl šedohnědé vlasy s vyčesanou vlnou. Oblékal se podle nejnovějších trendů a vždy chodil upravený. Zevnějškem chtěl nejspíš podtrhnout dojem, že je poctivý občan. Měl rád písničky Jima Reevese, které se mi zprotivily, stejně jako hudba Roye Orbisona, kterou máma pouštěla od rána do večera. Když v sobě neměla kapku alkoholu, byla jako myška a domácnosti velel táta. V jejich manželství byl dominantním partnerem, který se postaral o to, aby dělala vše, co se očekávalo od poslušné manželky. Jak jsem se již zmínila, máma uklízela, pečovala o domácnost, a pokud tomu tak nebylo – ať už kvůli jejímu podnapilému stavu, nebo jeho novým normám, se kterými vyrukoval bez varování – tak nám to dal důrazně znát.

Domov pro mě znamenal místo, kde jsem musela poslouchat na slovo. Musela jsem být v posteli v určitou hodinu – v osmi nebo devíti letech jsem měla večerku v šest večer, i když v létě ještě svítilo slunce. Ležela jsem v posteli a poslouchala, jak si ostatní děti venku hrají a smějí se, přesto jsem se nikdy neodvážila rodiče poprosit, zda bych mohla zůstat déle vzhůru. Věděla jsem, co by následovalo. V mém pokoji muselo být nakliženo. Táta by mi pořádně vyčínil, kdybych v něm měla nepořádek. Naučila jsem se věci házet pod postel, ale on to brzy prokoukl a pěkně mi to vytmavil. „Jsi líná, Mandy – jsi velmi líná, nepořádná holka.“

Nekřičel, nezvyšoval hlas, jen mě zpražil chladnými slovy a pohledem, který naznačoval, že o mně má stejné mínění jako o mámě – byl přesvědčený, že nás musí držet zkrátka, že nás musí hlídat a případně potrestat.

Jestli mě zneužíval před mými jedenáctými narozeninami, jestli kvůli tomu mám tak málo vzpomínek, nechci to radši ani vědět. To, co si pamatuju, mi stačí, nepotřebuju se ještě víc trápit. Možná to začalo v jednom z předešlých domů, možná to trvalo dlouhá léta. Častokrát jsem o tom přemýšlela, ale vždy jsem skončila ve slepé uličce. Nezabíhala jsem do detailů, hlavně ze strachu, na co bych mohla ve své vlastní paměti narazit. Dřívější zážitky jsem odsunula do tmavé krabice a svým myšlenkám dovolila zkoumat jen to, co se mi dělo od jedenáctého roku života. Úplnou pravdu se nikdy nedozvím, bez terapie to nepůjde. Ale jak už jsem zmínila, nestojím o to. Nezabráním tomu, aby se čas od času bez varování neprobudila nějaká nepřijemná vzpomínka, ale už jsem si zvykla. Od řady věcí jsem se odstříhla a nechci se vracet a šfourot v zapomenuté minulosti, proto na toto období vzpomínám pouze jako na dobu, kdy mě děsil tím, jak se choval k mámě, a ještě hůř ke mně, když jsem si například podle jeho představ neuklidila pokoj.

Po nastěhování do našeho druhého domu se hádky mezi rodiči vyostřily. Táta mámě plival do obličejce a házel po ní věci. Když jsem ráno sešla po schodech dolů, vypadalo to, jako kdyby v kuchyni vybuchla bomba. Závěsy na oknech byly roztrhané, obsahy skříněk se válely na podlaze a sklenice s talíři byly na kusy. V noci jsem to všechno musela poslouchat, ale pohled na výslednou zkázu před odchodem do školy jen potvrzoval, jak toxický jejich vztah byl.

Přestaňte, přestaňte, prosila jsem v duchu, když jsem ležela v posteli, ale věděla jsem, že jim není pomoci – museli to ze sebe dostat. Ráno měla

máma po celém těle modřiny, táta měl tvář pokrytou škrábací, ale nikdo ze sousedů nikdy nezavolał policii, přestože museli všechno slyšet. K potýčkám docházelo v soukromí domova, takže předpokládám, že by to bylo smeteno ze stolu jako „domáci záležitost“. Podobně to tehdy fungovalo ve spoustě domácností, což samozřejmě neznamená, že je to v pořádku. V minulosti lidé přivírali oči nad tím, co se odehrává mezi manželi, aniž by se zamysleli, jak tím trpí jejich děti.

Když to bylo hodně špatné, doběhla jsem pro babičku, ale v noci jsem to musela přetrpět. Spávala jsem s prsty v uších. Nevěděla jsem, jestli druhý den ráno nenajdu jednoho z nich mrtvého. Ale opět jsem se s tím vyrovnala. Proti nejistotě a násilí jsem se nemohla bránit. Byla jsem malá holka – co jsem měla dělat?

Dítě si v násilném prostředí vyvine šestý smysl – čeká, pozoruje a má se neustále na pozoru před příznaky, které by mohly vyvolat hádku. Je citlivé na každý pohled, který si jeho rodiče mezi sebou vymění, natahuje uši, jestli nezaslechne změnu tónu v jejich hlase. Čeká. Pořád jen čeká, protože ví, že k tomu zase dojde, tak jako tolikrát předtím. A protože to nemůže zastavit, zadržuje dech a uvažuje, kdo přežije, až bude po všem. Myslela jsem si, že jsou schopni jeden druhého zabít? Ano, pravděpodobně jsem o tom byla přesvědčená, protože se rvali jako zvířata a ráno jsem vídala spoustu důkazů o rozsahu jejich hádek, které mě utvrzovaly v tom, že to jednou neskončí dobře. Jednoho dne to opravdu mohlo dopadnout jinak.

Máma během toho všeho znovu otěhotněla a v roce 1977 se narodila moje druhá sestra Gillian. Krátce předtím jsem oslavila jedenácté narozeniny a my jsme se přestěhovali do našeho třetího domku. Ráda bych uvedla přesná data, ale všechno mi splývá dohromady, proto využívám záchytné body: na jaké adrese jsme bydleli, jak daleko žila babička, kdo byli naši sousedé, nacházel se poblíž park nebo si děti hrály přímo na ulici? Tímto způsobem jsem se snažila v zamotaných vzpomínkách najít nějaký řád.

Pamatuju si, že jednou odpoledne máma narychlo odešla z domu a táta mě informoval: „Máma odjela do porodnice. Vráti se, až bude po všem.“

Tentokrát mě nové miminko nepřekvapilo – byla jsem přece jen starší, než když se narodila Fiona – všimla jsem si, že mámě roste břicho, navíc mi neušlo, že se v rohu obývacího pokoje usadil velký kočárek od firmy Silver Cross, čekající na příchod nového člena rodiny. Těšila jsem se na dalšího sourozence a konečně jsem se ho měla dočkat.

„Bude tam dlouho?“ zeptala jsem se.

Táta si povzdechl. „To nikdo neví, Mandy. Bude tam tak dlouho, jak bude potřeba.“

„Narodí se jí zase holka?“ vyzvíдалa jsem dál.

„Ani to se neví. Zjistíš to, až se vrátí. Bude mít další dítě, to by ti mělo stačit. Víc vědět nepotřebuješ.“

Tenkrát muži se svými manželkami do porodnice nechodili, táta se mnou zůstal doma. Zavřela jsem se v pokoji a četla si knížku, dokud se nesetmělo. Pak jsem si na chvíli lehla a přemýšlela o miminku. Netušila jsem, jak probíhá porod – ve škole jsme sexuální výchovu neměli a tím pádem jsem o lidském těle nic nevěděla. Slyšela jsem, že jde o velmi bolestivou záležitost, ale představa malého brášky nebo sestřičky stála za to – minimálně pro mě!

Toho večera mi táta nevrle oznámil: „Máš další sestru – jmenuje se Gillian.“ Čekala jsem, jestli se od něho dozvím víc, ale nic už neřekl. Nic neobvyklého – s dětmi se nic důležitého neřešilo, rodiče s nimi nediskutovali a na jejich názoru jim většinou nezáleželo. Přesto jsem byla nadšená víc než po narození Fiony, protože jsem se už viděla, jak budu miminko chovat v náručí a ukládat ke spánku. Možná mi dokonce dovolí vozit ho v kočárku.

„Měla by ses jít vykoupat,“ ponoukl mě táta jakoby nic.

Vedle kuchyně se nacházela koupelna bez zámku na dveřích. Byla neděle večer, čas na koupání – tenkrát jsem se koupala jednou týdně – a plánovala jsem si, že si ve vaně chvíli poležím, užiju si teplou koupel a popřemýšlím, zda bude máma s tátou díky Gillian lépe vycházet. Nová dcera jim určitě udělá radost.

Strávila jsem v koupelně sotva pár minut, když dovnitř vkročil táta, aby se vymočil, a pak se na mě upřeně zadíval.

„Jsem kvůli tobě celý mokrý. Musím se vysvléct,“ řekl.

Tak to bylo. Tak to celé začalo. Žádný úvod, žádné tanečky okolo, jen: „Jsem kvůli tobě celý mokrý. Musím se vysvléct.“ Nerozuměla jsem tomu. Jak mohl být mokrý? To já jsem přece byla ve vaně, on se vody ani nedotkl. A proč by se pro všechno na světě můj táta přede mnou svlékal?

Seděla jsem ve vaně naproti kohoutku a on si začal sundávat oblečení. Nechtěla jsem tomu přihlížet, proto jsem zavřela oči a doufala, že se rychle osuší, přestože ručník jsme měli i v kuchyni, takže to mohl udělat tam. On se však ručníku ani nedotkl a stále se neměl k odchodu.

Opatrně jsem oči otevřela a nesměle se na něj podívala. Zděsila jsem se, když jsem si všimla, že si sundal kalhoty i trenýrky – vlastně všechno oblečení – a stál vedle vany zcela nahý. Rychle jsem oči zase zavřela.

Nasupeným hlasem mě pobídl: „Musíš si stoupnout. A otevři oči, nebud hloupá.“

„Jak to myslíš?“ nechápala jsem. „Mám si stoupnout ve vaně?“

Přikývl.

„Proč? Proč to mám udělat?“

„Uděláš to, protože jsem tě o to požádal, a hotovo. Hoď sebou!“

Nato se vmáčkl vedle mě. Zavravorala jsem. Kolem mě šplouchala voda a já se přitiskla ke stěně vany, protože jsem od něj chtěla být co nejdál, dokud se nevykoupe – to měl přece v úmyslu. Proč by se jinak svlékl a vlezl si do vany? Jenže proč si předtím stěžoval, že jsem ho zamokřila? Nechtěla jsem přihlížet, jak se můj vlastní táta myje, neuměla jsem si představit nic horšího – tehdy ještě ne...

Jen co se objevil vedle mě, všimla jsem si, že ta jeho věc je tvrdá.

„Viděla jsi někdy erekci?“ zeptal se. Zavrtěla jsem hlavou – nikdy předtím jsem to slovo ani neslyšela. „Tak já ti ji ukážu. Tohle,“ pokýval k tomu hlavou, „tohle je erekce.“

Najednou se mě vlhkými dlaněmi dotýkal po celém těle. Nechápala jsem, co dělá. Jaký k tomu má důvod? Proč mi sahá na pipku (tenkrát jsem tomu tak říkala) a na všechno ostatní? Případalo mi to jako věčnost, tak jsem znovu zavřela oči a snažila se jeho doteky nevnímat. Pak přestal a já oči otevřela. Něco se sebou dělal. Jezdil rukou nahoru a dolů po pohlavním údu a byl čím dál vzrušenější. Potom zaúpěl a s pohybem přestal. Na hladině vody plavala zvláštní bílá tekutina a já netušila, co to je. Jakmile to z něj všechno vyteklo, postavil se a vylezl z vany.

„Podívej se, cos udělala,“ povzdechl si a pohlédl tam dolů.

Nyní ta věc vypadala jinak – už nebyla tvrdá, jen bezvládně visela. Nevěděla jsem, proč je jednou taková a jindy jinačí. Ničemu z toho jsem nerozuměla, neučili jsme se o tom ve škole, neviděla jsem žádný dokument o lidském těle, který by mi situaci osvětlil. Nechal mě v koupelně samotnou a já se ani nehnula.

Co se mi honilo hlavou? Víím, že jsem se chtěla co nejrychleji dostat ven z vany kvůli té bílé tekutině, která plavala všude kolem, ale zároveň jsem se bála, že na tátu někde natrefím a on mi zase ukáže tu věc. Znovu se postaví?

Bude se se mnou chtít od nynějška koupat? Sáhne mi znovu na pipku? Měla jsem spoustu otázek, ale raději jsem se důkladně vydrhla, osušila a utekla do pokoje. Nevybavuju si žádnou fyzickou bolest – možná by to bolelo víc, kdyby se to neodehrálo ve vodě – vím jen, že jsem na to chtěla zapomenout.

Víc jsem to neřešila. Zbytek večera jsem strávila jako obvykle. Byl to můj táta, a pokud mi to chtěl udělat, musela jsem ho nechat. Každou neděli večer jsme společně sledovali *Velebné písně* a *Nedělní hvězdy* s Harrym Secombem a Jessem Yatesem. Šlo o tradici jako stvořenou pro člena Armády spásy a jeho rodinu a ani ten večer nebyl výjimkou.

„Pojď se dívat na televizi, Mandy,“ zavolal na mě, když jsem se převlékala do pyžama. „Už to skoro začíná. Pospěš si!“ Poslechla jsem ho, zamířila do obývacího pokoje a posadila se vedle něj jako obvykle. Vypadali jsme jako dokonalý obrázek otce s dcerou, sledující náboženský program. Jako kdyby se nic nestalo.

Myslela jsem si, že už se to nebude opakovat. V duchu jsem se za to modlila. Táta mi neřekl, abych si to nechala pro sebe, ale to ani nemusel. Myslela jsem si, že jsem za to mohla já, tak proč bych se tím někde chlubila? Koneckonců to kvůli mně byl mokrá – nejspíš bych dostala vyhubováno, přestože jsem si stále nebyla jistá, jaké chyby jsem se vlastně dopustila.

„Měla bys jít do postele,“ prohlásil, když program skončil. „Zítra jdeš do školy a až se vrátíš, bude tu na tebe už možná čekat malá sestřička.“

Předpokládám, že podobným způsobem postupuje většina tyranů. Vezmou si, co chtějí, a pak se tváří, jako kdyby bylo vše v nejlepším pořádku. A začnete zpochybňovat sama sebe. Lámete si hlavu, zda k tomu vůbec došlo. Zda nemáte příliš bujnou fantazii – jenže pak se vrátíte zpátky do reality a dojde vám, že byste si něco takového nikdy nevymysleli. Vybavujete si detaily – tvrdou „věc“, bílou tekutinu na vodní hladině – a najednou si to uvědomíte. Víte, že se to skutečně stalo, ale protože se s tím nedokážete smířit, vzpomínky zasunete co nehlouběji. A takto se s tím vyrovnáváte, takto žijete.

Když jsem se ráno chystala do školy, soustředila jsem se jen na to, že snad odpoledne uvidím Gillian, a potěšilo mě, když se mé přání splnilo. Přiběhla jsem do obývacího pokoje a z kočárku jsem uslyšela tiché kňourání.

„Bože, hlavně ji neprobud!“ zaúpěla máma z pohovky. „Všechno mě bolí a to poslední co potřebuju, je, aby začala řvát kvůli tomu, že tu dupeš jako slon.“

Uviděla jsem maličkého tvora zabaleného do bílého přehožu. Vložila jsem prst do drobné pěstičky a ona ho sevřela.

„Podívej, mami,“ vypískla jsem nadšeně. „Má mě ráda, drží mě za prst!“

„Pšt! Zmlkni!“ zněla její odpověď. „Běž do svého pokoje. Potřebuju si odpočinout.“

Mámu s tátou miminko nenadchlo. Život pokračoval beze změny dál a Gillian se jen vmáčkla mezi nás. Když babička zrovna nebyla v práci, starala se o nás víc než máma a já si všimla, že táta z jejich návštěv není vůbec nadšený.

Zhruba týden po tom, co mě táta osahával v koupelně, za mnou v noci přišel do pokoje. Už jsem spala, když mě probudilo, jak si vedle mě někdo lehl na postel. Byl to on. Muselo být nad ránem a on tak udělal bez varování a beze slova. Samozřejmě jsem se vylekala a on zasyčel: „Pšt! Buď zticha!“ Připravila jsem se na to hrozné osahávání, sama sebe jsem se ptala, čím jsem ho vyprovokovala tentokrát, ale co se dělo pak, jsem nedokázala pochopit ani vysvětlit.

Ležel vedle mě od pasu dolů nahý, vykasal mi noční košilku, sundal kalhotky a něco do mě strčil. Nejdřív jsem nevěděla, o co jde, ale pak jsem si vzpomněla na tu věc, kterou mi před týdnem ukázal. *Bylo to ono? Strčil tu věc do mě?* Ano, věděla jsem, že je to tak. Jen co mi to došlo, ucítila jsem prudkou bolest. Cukla jsem sebou a snažila se najít polohu, ve které by to bylo snesitelnější, a teď si říkám, *jak je to otřesné*. Snažila jsem se docílit většího pohodlí, aby to měl snazší.

Chvilí sebou pohyboval dozadu, dopředu, nahoru a dolů, nahoru a dolů. Udělal, co musel, pak mi košilku znovu stáhl dolů a postavil se. Upravil povlečení, oblékl se a řekl: „Zůstane to mezi námi.“ A to bylo všechno. Odešel z pokoje a mě nechal samotnou. Jedenáctiletou holku, která netušila, k čemu vlastně došlo. Během aktu mi hlavou proběhla myšlenka, že když se nepohnu, budu v pořádku, ale jak bych mohla? Jak by mohla být v pořádku malá holka, kterou právě znásilnil její vlastní otec a kterou pulzovala bolest?

Když o tom píšu, dochází mi – *nekrvácela jsem. Můj otec mě v dětství znásilnil a já nekrvácela*. Znovu jsem se nad tím zamyslela. Bylo to kvůli tomu, že jsem na to byla zvyklá? Proto jsem se mu nebránila?

Pamatuju si, že jsem utíkala na záchod a toaletním papírem jsem si z nohou a pipky stírala bílou tekutinu. Když jsem se na papír zadívala, ucítila jsem, jak z něj stoupá smrdutý zápach, který jsem nedokázala identifikovat.

Neměla jsem tušení, co je zač ten hnus, který vyšel z mého otce, nebo co to znamená, ale věděla jsem, že se ho musím zbavit. Ten večer jsem neměla dovolenou vanu a nevěděla jsem, kdy se budu moct pořádně vydrhnout. Bála jsem se, že tím budu smrdět. Rychle jsem se vrátila do pokoje a strachovala se, že to udělá znovu – tu noc nebo některou další. Všechno bylo divné. Nic nedávalo smysl. Nevěděla jsem, jak si mám vysvětlit, co se stalo dnes nebo před týdnem ve vaně. Byla jsem ztracená – a smířila jsem se s tím.

Možná že tohle bude táta od teď dělat pravidelně.

Drahá Mandy,

chci si tě k sobě přivinout – chci vtrhnout do vlastního vyprávění a vzít malou Mandy do náruče. Chci tě odnést daleko od tvého otce, matky i domova. Chci tě zachránit, protože pak možná budu schopná zachránit sama sebe. Dívat se do minulosti je těžké, protože musím přihlížet tomu, čeho se na tobě lidé, kteří tě měli milovat, dopustili, a navíc s tím nic nezmůžu. Takové drobné děvče – vždy jsi byla menší, vždy jsi vypadala mladší. Jsi tak nevinná, tak zranitelná a nevěříš, že to zvládneš. Nebude to snadné, ale podaří se ti to. Vím, že tahle Mandy si neumí představit, že z ní jednou bude žena, jaká je nyní, a to mě velmi zraňuje. Tvá bolest je pro ostatní neviditelná a tvé trápení bude ještě několik let pokračovat.

Když si s tebou v duchu povídám, malá Mandy, věřím, že mluvím jazykem, kterému mnoho obětí dobře rozumí. Při pohledu zpátky vidím dítě, jímž jsem byla, a láme mi to srdce. Svě děti miluju nade vše. Zabíla bych pro ně, umřela bych kvůli nim – a vědomí, že nikdo, nikdo, tohle necítil k tobě nebo ke kterémukoliv jinému dítěti, které se potýká s násilím, mi vhání slzy do očí.

Jak jsi to přežila? Jak jsem to já přežila? Nepřipouštěla jsem si to, přijala jsem to, myslela jsem si, že tak to má být. Kéž bych tě mohla popadnout a slíbit ti, že to jednoho dne přestane – ale zároveň bych musela přiznat, že toho musíš ještě hodně překonat.

Mandy, až večer uslyšíš kroky směřující do tvého pokoje, až ucítíš váhu jeho těla ve tvé posteli, až co nejpevněji zavřeš oči, zatímco se na tebe bude sápat, věz, že to jednou skončí.

Je tu naděje.

Čeká na tebe láska.

A šťastný život.

Ale zatím to bude těžké, neskutečně těžké, a já si přeju, abych to kvůli tobě dokázala zastavit.

Kvůli nám.

Překlad Nikola Polzerová